

---

# Spis treści

---

|                                                                 |           |
|-----------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Wprowadzenie .....</b>                                       | <b>9</b>  |
| <b>CZĘŚĆ I</b>                                                  |           |
| <b>GŁÓWNE PYTANIA I PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA .....</b>              | <b>13</b> |
| <b>Rozdział 1</b>                                               |           |
| <b>Tematy badań atrybucyjnych .....</b>                         | <b>15</b> |
| Historia i obecny stan badań nad atrybucją .....                | 18        |
| Dwie dziedziny badań nad atrybucją .....                        | 21        |
| Główne założenia teorii atrybucji .....                         | 21        |
| <b>Rozdział 2</b>                                               |           |
| <b>Kiedy dokonujemy atrybucji? .....</b>                        | <b>25</b> |
| Podsumowanie .....                                              | 30        |
| Ćwiczenia do rozdziałów 1., 2. ....                             | 31        |
| <b>CZĘŚĆ II</b>                                                 |           |
| <b>WYZNACZNIKI SPOSTRZEGANEJ PRZYCZYNOWOŚCI .....</b>           | <b>33</b> |
| <b>Rozdział 3</b>                                               |           |
| <b>Analiza psychologii naiwnej dokonana przez Heidera .....</b> | <b>35</b> |
| <b>Rozdział 4</b>                                               |           |
| <b>Wyznaczniki przyczynowości fenomenalistycznej .....</b>      | <b>39</b> |
| Osoby jako przyczyny zdarzeń .....                              | 40        |
| Styczność czasowa i przestrzenna .....                          | 42        |
| <b>Rozdział 5</b>                                               |           |
| <b>Wyznaczniki atrybucji intencjonalnej .....</b>               | <b>44</b> |
| Równość skutków .....                                           | 45        |
| Wnioski korespondentne .....                                    | 47        |
| Podsumowanie .....                                              | 51        |
| Ćwiczenia do rozdziałów 3, 4, 5 .....                           | 52        |

**Rozdział 6****Wnioski przyczynowe oparte na współzmiennościach ..... 53**

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| Zasada współzmienności Kelleya .....                                      | 56 |
| Układy danych powodujące atrybucję do osób, obiektów i okoliczności ..... | 59 |
| Empiryczne testy modelu Kelleya .....                                     | 64 |
| Udoskonalone wersje modeli współzmienności .....                          | 67 |
| Model logiczny .....                                                      | 67 |
| Model rombowy Pruittta i Insko .....                                      | 69 |
| Model stanów nienormalnych .....                                          | 70 |
| Model ANOVA .....                                                         | 72 |
| Podsumowanie .....                                                        | 75 |
| Ćwiczenia do rozdziału 6. ....                                            | 76 |

**Rozdział 7****Koncepcje konfiguracyjne ..... 77**

|                                    |    |
|------------------------------------|----|
| Pomniejszanie i powiększanie ..... | 83 |
| Podsumowanie .....                 | 88 |
| Ćwiczenia do rozdziału 7. ....     | 89 |

**Rozdział 8****Błędy i tendencyjności procesu atrybucji ..... 90**

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| Błąd korespondencji .....                                            | 91  |
| Niedocenywanie informacji o powszechności .....                      | 94  |
| Efekt fałszywej powszechności .....                                  | 96  |
| Egotystyczne atrybucje sukcesu i niepowodzenia .....                 | 97  |
| Nowe spojrzenie na błędy atrybucyjne .....                           | 100 |
| Różnice między atrybucjami aktora i obserwatora .....                | 102 |
| Wyjaśnienia różnic między atrybucjami aktora i obserwatora .....     | 105 |
| Informacje .....                                                     | 105 |
| Perspektywa .....                                                    | 106 |
| Motywacja .....                                                      | 109 |
| Różnice między aktorem i obserwatorem jako atrybucje egotystyczne .. | 109 |
| Motywacja kontroli .....                                             | 110 |
| Atrybucje międzygrupowe .....                                        | 111 |
| Podsumowanie .....                                                   | 112 |
| Ćwiczenia do rozdziału 8. ....                                       | 113 |

**CZĘŚĆ III****KONSEKWENCJE ATRYBUCJI PRZYZYNOWYCH ..... 115****Rozdział 9****Konsekwencje intrapersonalne ..... 117**

|                                 |     |
|---------------------------------|-----|
| Motywacja osiągnięć .....       | 118 |
| Podstawowe pojęcia modelu ..... | 118 |

|                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Oczekiwania a atrybucje przyczynowe .....                                                                | 120 |
| Emocje (podniety) a atrybucje przyczynowe .....                                                          | 121 |
| Atrybucja a zachowanie .....                                                                             | 126 |
| Wybór zadań .....                                                                                        | 127 |
| Wytrwałość i wykonanie .....                                                                             | 128 |
| Różnice indywidualne .....                                                                               | 129 |
| Bezradność i depresja .....                                                                              | 131 |
| Pierwotny model wyuczonej bezradności .....                                                              | 131 |
| Deficyty związane z bezradnością a depresja .....                                                        | 133 |
| Atrybucyjne przeformułowanie modelu wyuczonej bezradności .....                                          | 134 |
| Styl atrybucyjny jako czynnik ryzyka depresji .....                                                      | 136 |
| Empiryczne testy przeformułowanego modelu wyuczonej bezradności .....                                    | 137 |
| Depresja a realizm .....                                                                                 | 139 |
| Samotność, zachowania zdrowotne, palenie tytoniu, powrót do zdrowia<br>i radzenie sobie ze stresem ..... | 146 |
| Samotność .....                                                                                          | 147 |
| Wpływ atrybucji na zachowania związane ze zdrowiem, z chorobą<br>i z radzeniem sobie ze stresem .....    | 148 |
| Rzucanie palenia .....                                                                                   | 149 |
| Powrót do zdrowia .....                                                                                  | 150 |
| Radzenie sobie z wypadkami, upośledzeniem i gwałtem .....                                                | 150 |
| Podsumowanie .....                                                                                       | 152 |
| Ćwiczenia do rozdziału 9. ....                                                                           | 153 |

## Rozdział 10

|                                                                      |            |
|----------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Konsekwencje interpersonalne .....</b>                            | <b>154</b> |
| Kontrolowalność, intencjonalność i odpowiedzialność .....            | 155        |
| Emocje interpersonalne .....                                         | 156        |
| Pochwała i nagana .....                                              | 157        |
| Altruizm i agresja .....                                             | 161        |
| Akceptacja i odrzucenie .....                                        | 166        |
| Choroby i napiętnowanie, wyrażane emocje i stres w małżeństwie ..... | 167        |
| Wyrażane emocje .....                                                | 170        |
| Atrybucje w nieszczęśliwych parach .....                             | 171        |
| Podsumowanie .....                                                   | 174        |
| Ćwiczenia do rozdziału 10. ....                                      | 175        |

## CZĘŚĆ IV

### **KOMUNIKOWANIE ATRYBUCJI .....**

177

## Rozdział 11

|                                                         |            |
|---------------------------------------------------------|------------|
| <b>Język a wyjaśnienia przyczynowe .....</b>            | <b>179</b> |
| Procesy konwersacyjne w atrybucjach przyczynowych ..... | 179        |
| Efekt czasownik – przyczynowość .....                   | 181        |

|                                                                 |            |
|-----------------------------------------------------------------|------------|
| Wyjaśnienia efektu „czasownik – przyczynowość” .....            | 185        |
| Hipoteza leksykalna .....                                       | 187        |
| Wnioski dotyczące wyjaśnień .....                               | 189        |
| <br>Rozdział 12                                                 |            |
| <b>Pośrednie komunikowanie atrybucji</b> .....                  | <b>191</b> |
| Implikacje pochwały, nagany, pomocy, współczucia i gniewu ..... | 192        |
| Emocje .....                                                    | 195        |
| Zachowanie związane z udzielaniem pomocy .....                  | 195        |
| Poparcie empiryczne .....                                       | 196        |
| Strategie samoutrudniania .....                                 | 197        |
| Usprawiedliwianie się .....                                     | 199        |
| Podsumowanie .....                                              | 201        |
| Ćwiczenia do rozdziałów 11., 12. ....                           | 202        |
| <br>CZĘŚĆ V                                                     |            |
| <b>ZASTOSOWANIA ZASAD ATRYBUCJI</b> .....                       | <b>203</b> |
| <br>Rozdział 13                                                 |            |
| <b>Trening zmiany atrybucji</b> .....                           | <b>205</b> |
| Stosowane psychoterapie z perspektywy atrybucyjnej .....        | 208        |
| Podsumowanie .....                                              | 211        |
| Ćwiczenia do rozdziału 13. ....                                 | 212        |
| <br>Wnioski .....                                               | <br>213    |
| Bibliografia .....                                              | 217        |
| Indeks nazwisk .....                                            | 229        |
| Indeks rzeczowy .....                                           | 233        |
| Spis copyrightów .....                                          | 237        |